U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zastoupené Mgr. Barborou Leiterovou, advokátkou se sídlem Brno, Heinrichova 16, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 7. 2010, č. j. 56 Az 10/2009 – 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Barboře Leiterové **se určuje** odměna za zastupování ve výši 2880 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 13. 1. 2009, č. j. OAM-680/VL-07-PA03-2008 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Krajského soudu v Brně žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 9. 7. 2010, č. j. 56 Az 10/2009 – 63, zamítl.

V odůvodnění svého rozsudku krajský soud nejprve odmítl výhrady žalobkyně k procesnímu postupu žalovaného. Uvedl především, že žalovaný poskytl žalobkyni veškerá poučení, vycházel jí vstříc, postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalobkyni byl poskytnut dostatečný prostor, aby uvedla vše, co považuje za nezbytné, a to v rámci dvou pohovorů, které probíhaly standardně. Žalovaný opatřil i další podklady pro rozhodnutí, a to informace o situaci v zemi původu.

Ve věci samé krajský soud dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. K tomu uvedl, že je nesporné, že v Bělorusku dochází k četným a závažným porušením lidských práv, nelze však konstatovat, že by tato situace měla být paušálně důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud souhlasil s tím, že není podmínkou pro udělení mezinárodní ochrany samotná politická činnost žadatele. Osoba může být pronásledována režimem z politicky motivovaných důvodů, aniž je sama politicky činná, například kvůli osobě blízké. V problémech, které žalobkyně uváděla, však pronásledování ve smyslu zákona o azylu podle krajského soudu spatřovat nelze. K tomu soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 – 49 a ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 – 79 (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Krajský soud zhodnotil, že dopad tvrzené politické aktivity syna žalobkyně na její osobu znaky pronásledování nenese. Žalobkyně byla předvolávána na policii ve snaze o zjištění místa pobytu syna; nejednalo se tedy o situaci, kdy by cílem zájmu policie byla ona sama. Dle jejích tvrzení byla předvolávána na policii po dobu téměř tří let, mělo jí být vyhrožováno uvězněním, přitom se jí ovšem během této doby podařilo z Běloruska celkem třikrát legálně vycestovat. Z toho krajský soud dovodil, že obavy žalobkyně z uvěznění nebyly reálné. Je nelogické, aby za situace, že by zde existoval reálný úmysl uvěznit žalobkyni z vykonstruovaných důvodů a tím jejího syna přinutit k návratu, popřípadě ji uvěznit proto, že syna k návratu nepřiměla, měla žalobkyně možnost volně vycestovat. Vzhledem k její možnosti vycestovat, je zřejmé, že nebyla předmětem zájmu státních orgánů. Z těchto důvodů proto krajský soud neshledal odůvodněnost obav z pronásledování. Nebyly dány ani důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu; žalovaný se v této souvislosti řádně zabýval situací navracejících se neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do Běloruska. Stejně tak nesplňovala žalobkyně ani podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu.

Rozsudek napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž výslovně odkazuje na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že se soud nedostatečně zabýval skutečnostmi jí tvrzenými a pouze převzal hodnocení skutkového stavu žalovaným. Krajský soud nesprávně považoval napadené rozhodnutí za vydané v souladu se zákonem. Skutkový stav věci byl žalovaným nedostatečně zjištěn a nesprávně posouzen. Bělorusko je zemí, v níž je pronásledována a potlačována opozice, a kde často dochází k závažnému porušování lidských práv. Stěžovatelka byla taktéž dotčena špatnými politickými poměry v zemi, když byla policií vydírána a bylo jí vyhrožováno uvězněním. Obává se neodůvodněného uvěznění a krutého zacházení ve věznicích a má strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů v zemi původů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud v této souvislosti špatně vyložil, že politická aktivita syna stěžovatelky na ni nikterak nedopadá.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně

přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky a je podmíněn již zmíněným přesahem jejích vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo tedy nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Pokud jde o (pouze obecně) namítané nedostatečné zjištění skutkového stavu věci, je nutno uvést, že ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů především na stěžovatelce (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 – 37). Stěžovatelka uváděla obavu z pronásledování policií, která jí vyhrožovala uvězněním. Žalovaný její výpověď vyhodnotil tak, že její potíže s policií souvisely s pátráním po jejím synovi, v souvislosti s jeho trestnou činností. Obava stěžovatelky spočívala v subjektivních pocitech, což opřel především o zjištění, že se stěžovatelce v období jí tvrzeného pronásledování policií podařilo ze země původu třikrát legálně vycestovat. Z toho pak dovodil, že vyhrožování uvězněním ze strany policie nemohlo být reálné; stěžovatelka neuvedla nic, čím by prokázala, že by patřila mezi skupinu občanů, kterým běloruské orgány věnují zvýšenou pozornost. Vycházel-li krajský soud za této situace z toho, že nebyl důvod bez dalšího hovořit o důkazní nouzi, potřebě blíže objasnit uváděné skutečnosti, či o přechodu důkazního břemene na správní orgán, jde o názor souladný se závěry rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“* Stěžovatelka rovněž argumentovala neutěšenou politickou situací v zemi původu, kterou byla i ona sama dotčena. K tomu lze opět citovat ze shora uvedeného rozsudku zdejšího soudu, z něhož se podává, že *„[s]kutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.“*

Stěžovatelka dále tvrdila, že má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů v zemi původu, podle § 12 písm. b) zákona o azylu, přičemž blížeji k tomu v kasační stížnosti ničeho neuvedla. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 3 Azs 50/2006 – 55, se podává, že *„[r]ozdíl mezi ust. § 12 písm. a) a písm. b) zákona o azylu spočívá nikoli v intenzitě pronásledování, nýbrž v tom, že v prvém případě byl již žadatel pronásledování v zemi původu vystaven, zatímco v posléze uvedeném případě mu „pouze" reálně hrozí. Odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu pak v sobě zahrnuje jednak aspekt subjektivní v podobě strachu, jako subjektivního stavu mysli, jednak aspekt objektivní, spočívající v tom, že uvedený stav je zapříčiněn objektivní situací - pronásledováním ze zákonem taxativně vypočtených důvodů."* Žalovaný jednoznačně vyvrátil existenci objektivního aspektu pronásledování, neboť z výpovědí stěžovatelky vyplynulo, že své politické přesvědčení nijak nevyjadřovala, nebyla členkou žádné strany a ani se nepodílela na žádných politických aktivitách; dopady údajné politické činnosti jejího syna pak žalovaný taktéž nepovažoval za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Obdobně krajský soud nepovažoval hrozbu uvězněním ze strany policie za reálnou, neboť se stěžovatelce podařilo v období tvrzeného pronásledování třikrát legálně vycestovat z vlasti. Jestliže byla stěžovatelka subjektivně podrobena zvýšenému zájmu policie, souviselo to s pátráním po jejím synovi v souvislosti s jeho trestnou činností.

Argumentace stěžovatelky, že se obává neodůvodněného uvěznění a krutého zacházení ve věznicích, směřuje i do roviny posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný vyhodnotil stěžovatelkou tvrzené důvody a na základě zpráv o situaci v zemi původu usoudil, že uvěznění stěžovatelky nehrozí. Výhružky uvězněním ze strany policie, pokud nepřiměje syna k návratu do země původu, byly vyhodnoceny jako nereálné. Žalovaný dále uvedl, že v zemi původu nejsou známy žádné případy nebezpečí ze strany státních orgánů nebo soukromých osob lidem ucházejícím se neúspěšně o azyl v zahraničí. Tyto závěry aproboval i krajský soud a Nejvyšší správní soud neshledává žádné důvody, proč by je měl zpochybnit. Ustálená judikatura zdejšího soudu k § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka sama žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje její vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Krajský soud stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupcem advokátku; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka prokázala, že je plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšuje se její nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 4 citovaného zákona činí 480 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu